

*До 90-річчя видатного науковця***10 березня 2016 року – ювілей видатного клінічного патолога****Дмитра Деонисовича Зербіно,**

доктора медичних наук (1965), професора (1966), заслуженого діяча науки і техніки УРСР (1988), члена-кореспондента Національної академії наук України (1991), члена міжнародної Академії патології (1992, США), академіка Національної академії медичних наук України (2002), лауреата Державної премії України в галузі науки і техніки (2002), завідувача кафедри патологічної анатомії Львівського медичного інституту (1966–2000), директора Інституту клінічної патології Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького (2000–2013 рр.), директора Музею хвороб людини (як національного надбання) з 2013 року.

У 1950 році Д. Д. Зербіно закінчив Чернівецький медичний інститут і працював старшим лаборантом кафедри топографічної анатомії та оперативної хірургії (з клінікою, де він був хірургом у 1950–1953 рр.), пізніше – асистентом цієї кафедри (1953–1956 рр.). У 1956 році після захисту кандидатської дисертації перейшов на кафедру патологічної анатомії, де й розпочався його шлях асистента, доцента, професора кафедри.

У 1966 році Д. Д. Зербіно був обраний завідувачем кафедри патологічної анатомії Львівського медичного інституту, одного зі старіших в Україні. Від 1896 року кафедру очолювали відомі патологи Європи – професори А. Обжут (1896–1910), Д. Дмоховський (1910–1919), В. Новицький (1920–1952), а після Другої Світової війни – М. В. Войно-Ясенецький (1945–1952), Є. І. Пальчевський (1952–1966).

Очолити кафедру, Дмитро Деонисович не зрадив традиції та продовжив славний шлях своїх попередників. При ньому помітно активізувалися всі види праці, особливо наукова. У дослідній роботі Д. Д. Зербіно, що присвячена проблемам клінічної патології, домінують чотири основні напрями: дослідження патології лімфатичної системи та ультраструктури лімфо- і гемомікроциркуляторних шляхів, васкуліти та ангіопатії, вивчення патології аорти, проблема екологічної патології людини.

Дмитро Деонисович є творцем нового розділу патологічної анатомії – патоморфології лімфатичної системи, визначив роль лімфатичної системи в ряді загальнопатологічних явищ (набряки, дистрофії, склероз); вперше обґрунтував теорію її недостатності на підставі патоморфологічних змін, детально вивчив патологічну анатомію слоновості (хронічної лімфедми), дав визначення резорбтивної, бар'єрно-елімітивної й транспортно-елімітивної функцій лімфатичної системи. Принципово нові уявлення подав Д. Д. Зербіно щодо шляхів і механізмів лімфогенного і гематогенного метастазування раку, а також про наслідки блокади лімфатичних шляхів пухлинними клітинами. Д. Д. Зербіно відкрив нові феномени і явища в патології лімфатичної системи: старечі зміни та варикоз судин, лімфо-венозні шунти, феномен резорбції лімфокапілярами пошкоджених ультраструктурних елементів кісток. Вперше детально описані процеси регенерації лімфатичних капілярів і карцинозу лімфатичних судин. Конкретне завершення циклу цих досліджень — його монографія «Общая патология лимфатической системы» (Київ: Здоров'я, 1974), а також розділи з цієї теми у підручниках для вищої школи.

Другий напрям досліджень Д. Д. Зербіно був присвячений патології гемомікроциркуляції – дослідженню синдрому дисемінованого внутрішньосудинного згортання (ДВС) крові. Розроблена спеціальна методика діагностики цього синдрому. Результат пошуків — монографія «Патологическая анатомия синдрома диссеминированного внутрисосудистого свёртывания крови» (Москва, 1983, у співавторстві з Л. Л. Лукасевич).

Третій напрям наукової творчості Д. Д. Зербіно присвячений мало розробленій проблемі – патології судин неатеросклеротичного генезу: васкулітам та ангіопатіям. У фіналі він висунув концепцію про етіологічну роль ксенобіотиків (чужерідних хімічних речовин) у розвитку уражень судин. Підставою для неї стали нові важливі факти, розкриті Д. Д. Зербіно: роль професії та професійного маршруту в розвитку системного артеріїту, облітеруючого ендартеріїту, неспецифічного аортоартеріїту. Підсумок цих досліджень – монографія «Васкулиты и ангиопатии» (Київ, Здоров'я, 1977), а також збірка матеріалів Всесоюзного симпозіуму «Васкулиты, ангиопатии, ангиодисплазии» (Львів, 1983).

Четвертий напрям — екологічна патологія людини. Вивчаючи ураження судин неясного генезу, Д. Д. Зербіно та його учням вдалося вперше встановити етіологію низки васкулітів, у генезі яких мають значення, а часом відіграють вирішальну роль ксенобіотики (особливо важкі метали). Численні дослідження цієї проблеми узагальнено у циклі статей. Але головними є 43 статті, котрі опубліковані в журналі «Мистецтво лікування» протягом 2010–2014 років, а також монографії – «Чернівецька хімічна хвороба: нове екологічне захворювання?» (1998, у співавторстві з А. М. Сердюком), «Антропогенные экологические катастрофы» (1991), «Экологические катастрофы: вина человека?» (2005, у співавторстві з А.М. Сердюком).

Займаючись вивченням проблем серцево-судинної патології, Дмитро Деонисович об'єднав навколо себе плеяду клініцистів, які натепер офіційно іменуються науковою школою Д. Д. Зербіно.

Дмитро Деонисович із захопленням працює з людьми, які по-справжньому цікавляться наукою, і не лише з патологоанатомами, а й кардіологами та судинними хірургами, судовими медиками й дерматологами, імунологами, онкологами.

Свої дослідження Д. Д. Зербіно присвячує не лише суто професійним проблемам. Його цікавлять, зокрема роль науки в житті суспільства, феномен наукової школи та роль лідера в її створенні. Цьому присвячені дві його монографії — «Научная школа как феномен» (1994) та «Наукова школа: лідер і учні» (2001.) У них розглядаються проблеми вченого й наукової школи; ролі лідера у становленні наукової школи (складових наукової творчості); зв'язок науки та влади; «народження та смерті» такої школи.

*І сьогодні Дмитро Деонисович Зербіно – «за верстатом науки»,
з чим щиро вітають його учні, послідовники, співробітники.
З роси і води!*